

НЕБЕЗПЕЧНА ГРА НА ІСТОРИЧНИХ РАНАХ

Найбільшою помилкою в українсько-польських відносинах був відхід від формули «прощаємо і просимо пробачення». Її використали польські та німецькі діячі для польсько-німецького порозуміння. Згодом, з ініціативи Папи Римського Івана Павла II, таку ж формулу запропонували і підтримали українські та польські священнослужителі, а пізніше – і політики. Відхід від цієї формули почався після ухвалення в Польщі законодавчих актів, які характеризували Волинську трагедію як геноцид.

Справа Польщі – як сприймати історію власного народу. Зрештою, прощення, як зазначав Мирослав Маринович, є духовним та індивідуальним актом. Воно не означає забуття. Але польські політики, інструменталізуючи історію та перетворюючи її на політичний інструмент, закономірно відмовилися від духовної формули, яка не перекреслювала історію, але й не дозволяла використовувати минуле для руйнування майбутньої співпраці, вигідної як українському, так і польському народам.

Формула «прощаю і прошу пробачення» була дією і для українців. Суспільство усвідомлювало, що нам є за що просити пробачення. Деякі військові підрозділи однієї з фракцій ОУН – ОУН(б) – знищували мирне населення. І цьому немає виправдання. І якщо вибачення поляків за пацифікацію, убивства десятків тисяч українців (дії уряду, а згодом і підрозділів, підпорядкованих уряду в екзилі) не звучать, то це не означає, що ми не маємо стати на коліна перед пам'яттю невинних жертв Волині. Українські президенти це робили.

Чому ж польські політики (суспільство, на відміну від них, продемонструвало власний гуманізм і зрілість допомогою українцям у 2022 році) забули про злочини Сталіна і Гітлера? Адже саме Сталін розпочав етнічні чистки поляків у 1937–1938 роках, убивши понад 100 тисяч невинних людей, серед яких був і прадід моєї дружини. Саме Сталін разом із Гітлером розділив Польщу та організував масові вбивства поляків у Катині та інших місцях.

Злочини Гітлера також, як виглядає, мало згадуються польськими політиками.

Чому?

Твердження про те, що Україна стає сильною і лякає Польщу конкуренцією в Європейському Союзі, з моєї точки зору, частково хибне. Навпаки, ініціатори інструменталізації історії вважають Німеччину та Росію занадто сильними, щоб дозволити собі будувати внутрішню політику на протистоянні з ними. Українці ж, навпаки, ослаблені війною та недолугою політикою минулих років. Українців атакувати не страшно.

Ми й самі, не до кінця розуміючи болю поляків і важливості співпраці між нашими народами, не усвідомлюючи важливості побудови суспільства, яке цінує людське життя, часто виправдуємо помилки попередніх поколінь. Це делікатне питання. І УПА, і АК вбивали мирних поляків та українців. Але і там, і там більшість становили герої, які не брали участі в таких злочинах, а віддавали життя у боротьбі проти російського та німецького агресорів.

Дивно, що твердження деяких польських політиків про боротьбу з «бандеризмом» звучать майже так само, як слова Путіна, який саме боротьбою з «бандеризмом» пояснює агресію Росії проти України.

Саме тому для мене очевидно, хто і навіщо розпочав та веде цю антиукраїнську гру. Це гра і проти України, і проти Польщі. Її легко вести, використовуючи безвідповідальність окремих польських та українських політиків.

Але я вірю в мудрість наших суспільств, які вже довели свою зрілість. Вона полягає в тому, що ми маємо пробачити і попросити пробачення, щоб спільно будувати майбутнє та бути найсильнішими союзниками в Європі.

Микола КНЯЖИЦЬКИЙ,
народний депутат України

«Главком»

ЯК ПОЛЬЩА РУЙНУЄ ШАНС НА ІСТОРИЧНИЙ АЛЬЯНС З УКРАЇНОЮ

Якщо писав неодноразово, що поляків вважати друзями ми не можемо. Звісно, говорити за всіх немає змісту, в Польщі дійсно є дуже тверезі розумні поляки, які щиро підтримують нас і точно знають, що основною проблемою є росіяни. Але політична істерія навколо рішення Зеленського присвоїти звання героїв УПА доводить, що такі поляки є в меншості. Більше того, після приєднання до цієї істерії Тука сподівання на здорових польських політиків в мене особисто зникли.

Відверто вся ця історія висмоктана з пальця. ОУН УПА офіційно визнані законодавством України з 2015 року. Більше того в законі «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність» сказано, що публічне заперечення цього факту є приниженням гідності нашого народу і визнається протиправним. Все це поляки чудово знають, і абсолютно не психували з цього приводу. І тут ми в рамках свого законодавства просто присвоїли назву підрозділу, і раптом це просто їх розірвало. Пам'ятник Бандери у Львові не заважав їм жити, а назва підрозділу ССО – кінець світу.

Ресентимент, істерія з волинської різни, ненависть і шовінізм остаточно перемагають в Польщі. Багато в чому вони вже мені нагадують росіян напередодні вторгнення, де пропаганда «Великої Вітчизняної» та ненависті до нас поглинали суспільство, як німців в тридцяті. У цього завжди є ціна і поляки будуть її платити.

Зараз у Польщі є важливий стратегічний шанс стати нашим союзником, вкластись в нашу перемогу, і сформувати з нами потужний альянс. В майбутньому, де ЄС посилюється під тиском правих, цей альянс міг би змінити роль Польщі і нас на континенті. Натомість поляки обирають шовіністичний екстаз, замість впливового майбутнього. Відбудова, безпека і аграрка – це козирні карти майбутнього, якими буде володіти Україна після завершення війни. Але поляки вирішили цим знехтувати.

Ціна для них приходиться навіть швидше. Шовінізм і публічна зневага змушують українців залишати Польщу і переїжджати до інших країн. На їх місце вже завозять колумбійців і філіппінців. Цікаво, як таке польським расистам?

Ми в складній ситуації. Ми воюємо з лютим ворогом, а наші сусіди штрикають нам ножами в спину, своїми дрібними історичними образами. Ми вистоїмо. Але хто був нам другом і братом, а хто підлотою – ми не забудемо.

Тримаймося.

Віктор Андрусів,
політичний та громадський діяч

«Главком»